

розробка стратегії розвитку експортного потенціалу держави та створення передумов її оптимальної реалізації, передусім на підставі посилення відповідальності безпосередніх та опосередкованих учасників експортної діяльності. Розвиток експортної діяльності є наслідком та одночасно передумовою економічного зростання України, що буде мати наслідком підвищення рівня національної конкурентоспроможності та зростання суспільного добробуту.

Список використаних джерел

1. Кібік О. М. Організаційно-правові передумови інтенсифікації експортної діяльності в Україні / О. М. Кібік, О. П. Подцерковний та ін. // Наукові праці НУ «Одеська юридична академія»: зб. наук. праць. – Одеса, 2015. – № 17. – С. 62–96.
2. Пріоритетні напрями реалізації експортного потенціалу економіки України: науково-аналітична доповідь / А. І. Зубрицький, Д. М. Серебрянський. – Ірпінь: НДІ фінансового права, 2015. – 59 с.
3. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://export-ua.blogspot.com/>

ХАЙМІНОВА Ю. В.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри національної економіки,
кандидат економічних наук, доцент

РЕАЛІЗАЦІЯ ЕКСПОРТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ НА АЗІАТСЬКОМУ РИНКУ

Не дивлячись на введення в дію угоди про асоціацію України з ЄС про зняття торгових обмежень, повністю відновити втрачений обсяг українського експорту за рахунок збільшення торгівлі з країнами ЄС не вдається. Експорт товарів до країн Європейського Союзу в 2015 р. становив 13017,5 млн. дол., що на 23,4 % менше в порівнянні з 2014 р. У даній ситуації країни Азії розглядаються перспективними партнерами української продукції, насамперед аграрної. У 2015 маркетинговому році найбільшими темпами експорт української продукції зростає до Китаю, Туреччини, Саудівській Аравії, Ірану, Лівану, Йорданії, Казахстану, Філіппін, Тунісу [1]. За оцінками експертів, на даний час ринок Індії для українських експортерів є більшим за німецький або угорський, китайський — більшим за польський або італійський. Перспективними для українського експорту країнами є Туреччина (експорт сільськогосподарської продукції) і Саудівська Аравія (співпраця у літакобудуванні) [1]. У 2015 р. вартісний обсяг вітчизняного

експорту до країн Азії збільшився до 6,7 млрд дол. Частка азіатських країн в загальному експорті української сільгосппродукції збільшилася з 38,5 % у 2014 р. до 45,3 % — у 2015 р. До країн Азії в значних обсягах експортується продукція українського машинобудування. Наприклад, за підсумками 2015 р. Україна поставила до Туреччини близько 2,5 млн т. металопрокату або 15 % від усього українського експорту.

При розвитку зовнішньоторгових відносин з країнами Азії українським експортерам слід враховувати такі ризики. По-перше, наявність потенційних конкурентів на відповідних ринках (наприклад, США та Австралія при експорті пшениці). По-друге, до стримуючих чинників розвитку експортного потенціалу в країни Азії слід віднести мовні та інформаційні бар'єри. По-третє, недосконала логістика підвищує ризик порушення поставок продукції, судових розглядів та збитків компанії-експортера [2]. В Україні досі не створено експортно-кредитного агентства, що займається вирішенням організаційних і фінансових питань українських експортерів. Необхідно удосконалити економічні, організаційні, правові інструменти державної політики сприяння експорту України на ринки Азії.

Вихід українських товарів на азіатський ринок сприятиме залучення країни до участі в «Новому Шовковому шляху» (НШШ) — інфраструктурному проекту з інтеграції господарських комплексів КНР з сусідніми країнами Центральної Азії та подальшим виходом на ринки європейських країн. Метою проекту є стимулювання економічного зростання України, розвиток інфраструктури та логістичних коридорів, зменшення часу доставки вантажів, поглиблення торговельно-інвестиційних зв'язків. Результатом може стати виникнення масштабної зони вільної торгівлі від північно-західних провінцій Китаю, Центральної Азії, до Центральної та Східної Європи. На думку фахівців, товарообіг між країнами Азії і Європи до 2020 р. зросте до 240 млн. т. або до 1,8 трлн. дол. Для реалізації проекту створений інвестиційний фонд у 40 млрд. дол. За результатами 2015 р. загальний обсяг інвестицій досяг 14,82 млрд. дол. [3].

Залучення України до участі в НШШ сприятиме відновленню транзитного потенціалу України як основи розвитку експорту транспортних послуг. На початку 2016 р. Україна приєдналась до НШШ, відправивши з ІМТП перший експериментальний рейс маршрутом Україна — Грузія — Азербайджан — Казахстан — Китай. Для успішної повноцінної роботи створеного маршруту слід вирішити питання зниження вартості перевезення контейнерів, регулярності відправок та строків доставки, залучення європейських партнерів (наприклад Польщі, Угорщини), конкурентоспроможності суднозаходу в порти України, розвитку транспортної інфраструктури. Зростання обсягів транзитних перевезень залежить від розвитку логістичного забезпечення.

Створення сприятливих умов для вантажовласників, перевізників, експедиторів в рамках нарощування експортного потенціалу на ринки

Азії потребує формування відповідного механізму державного регулювання, який слід розглядати як сукупність економічного (інструменти державного управління інвестиційною, кредитною, податковою, страховою діяльністю); мотиваційного (тарифна політика, міжнародний імідж України у напрямі розвитку транзитного потенціалу, інформаційне забезпечення та дотримання корпоративної соціальної відповідальності організаціями, що забезпечують реалізацію транзитного потенціалу України); організаційного (координація роботи державних органів влади та підприємств, задіяних у сфері транзитних перевезень); політичного (формування зовнішньої політики держави); правового (нормативно-правове забезпечення) механізмів [4].

Перевагами реалізації проекту є завантаження контейнерів українськими вантажами, збільшення експорту до Азербайджану та Казахстану, будівництво нових залізничних шляхів. У разі плідної співпраці всіх учасників транспортного ланцюга НШШ обсяг вантажів на цьому маршруті може становити до 1 млн. т. на рік, що сприятиме розвитку експортного потенціалу України.

Таким чином, ринки країн Азії розглядаються перспективним напрямом зростання обсягів українського експорту як сільгосппродукції, продукції машинобудування так і транспортних послуг. Проте існують юридичні, фінансові, інформаційні чинники стримування зростання співпраці українських експортерів з країнами Азії. Розвиток експортних економічних зв'язків з країнами Азії, можливий за умов вирішення технічних питань, розвитку системи фінансово-організаційної підтримки і захисту вітчизняних виробників експортної продукції, залучення України до участі НШШ. Ефективної діяльності українських експортерів та перевізників на ринках Азії сприятиме розвиток економічних, організаційних, мотиваційних, нормативно-правових елементів механізму державного регулювання розвитку транзитного потенціалу України.

Список використаних джерел

1. Грозний І. С. Український ринок експорту «прямує» в Азію / І. С. Грозний // Український інститут стратегії глобального розвитку та адаптації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uisgda.com/ekspertni-dumky/1446-ukrayinskiy-rinok-eksportu-ptyamuye-v-aziyu/>
2. Хворостяний В. Зони свободи. Перспективи українського експорту / В.Хворостяний//Независимый аудитор [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://n-auditor.com.ua/ru/component/na_archive/1336?view=material
3. Кошовий С. А. Економічний пояс великого шовкового шляху: транспортний вимір / С. А. Кошовий // Китаєзнавчі дослідження. – 2014. – № 1- 2. – С. 51- 60.
4. Подп'ятнікова А. Я. Механізми державного регулювання розвитку транзитного потенціалу України: дис...к.н. з держ. управління / А. Я. Подп'ятнікова. – Запоріжжя: Класичний приватний університет, 2016. – 267 с.